

POLSKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA

OPRACOWANIE DOTYCZĄCE

**OGRANICZEŃ W POBORZE GAZU ZIEMNEGO ORAZ PLANU WPROWADZANIA
OGRANICZEŃ W POBORZE GAZU ZIEMNEGO
(ZWANEGO RÓWNIEŻ „PLANEM OGRANICZEŃ”)**

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., jako Operator Systemu Dystrybucyjnego, zobowiązana jest do tworzenia planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego. W niniejszym opracowaniu ujęto najważniejsze zagadnienia dotyczące wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego oraz tworzenia Planu ograniczeń.

I. OGRANICZENIA W POBORZE GAZU ZIEMNEGO

1. Kiedy mogą być wprowadzone ograniczenia w poborze gazu ziemnego ?

Jeżeli w ocenie operatora systemu przesyłowego gazowego lub operatora systemów połączonych gazowych działania, o których mowa w art. 50 i art. 52 Ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2014r poz. 1695 z późn. zm. oraz z 2016 r. poz. 266, 352, 1052) – zwaną dalej „Ustawą o zapasach”, nie spowodują przywrócenia stanu bezpieczeństwa paliwowego państwa w zakresie gazu ziemnego, operator ten, z własnej inicjatywy lub na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie przywozu gazu ziemnego w celu jego dalszej odsprzedaży odbiorcom, zgłasza ministrowi właściwemu do spraw energii potrzebę wprowadzenia ograniczeń w poborze gazu ziemnego, zgodnie z planami wprowadzania ograniczeń, o których mowa w art. 58 ust. 1 ww. Ustawy o zapasach.

2. Na czym polegają ograniczenia w poborze gazu ziemnego ?

Ograniczenia w poborze gazu ziemnego polegają na ograniczaniu maksymalnego godzinowego i dobowego poboru gazu ziemnego i mogą być wprowadzone na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części w przypadku: zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa, nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego przez odbiorców, wystąpienia zakłóceń w przywozie gazu ziemnego, awarii w sieciach operatorów systemów gazowych, zagrożenia bezpieczeństwa funkcjonowania sieci gazowych, zagrożenia bezpieczeństwa osób, zagrożenia wystąpieniem znacznych strat materialnych, konieczności wypełnienia przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań międzynarodowych.

Ograniczenia nie mogą powodować zagrożenia bezpieczeństwa osób i uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych oraz zakłóceń w funkcjonowaniu instytucji, przedsiębiorców i obiektów w zakresie wykonywania zadań związanych z bezpieczeństwem lub obronnością państwa, opieką zdrowotną, edukacją, wytwarzaniem i dostarczaniem energii elektrycznej i ciepła do odbiorców w gospodarstwach domowych oraz ochroną środowiska.

3. Którzy odbiorcy objęci są ograniczeniami w poborze gazu ziemnego ?

Ograniczeniami objęci są odbiorcy, spełniający łącznie, następujące warunki: pobierają gaz ziemny w punkcie wyjścia z systemu gazowego, jeżeli suma mocy umownych określonych w umowach dla tego punktu wyjścia wynosi co najmniej 417 m³/h oraz są ujęci w planach wprowadzania ograniczeń. W przypadku niedoboru gazu w systemie gazowym lub wystąpienia skrajnie niskich temperatur, ograniczeniami nie są objęci odbiorcy pobierający gaz ziemny w punkcie wyjścia z systemu gazowego, jeżeli suma mocy umownych określonych w umowach dla tego punktu wyjścia wynosi mniej, niż 417 m³/h oraz odbiorcy gazu ziemnego w gospodarstwach domowych – w okresie trwania ograniczeń.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie z § 46 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. z 2013 r. poz. 820), od dnia 1 sierpnia 2014 r. rozliczenia za paliwa gazowe prowadzone są w jednostkach energii. Obowiązek ten oznacza w szczególności konieczność zamawiania przez odbiorców mocy

umownych w jednostkach energii zamiast w jednostkach objętości. Zważywszy na powyższe, aktualizacje planów ograniczeń, które do 15 listopada każdego roku operatorzy obowiązani są przedłożyć Prezesowi URE do zatwierdzenia, powinny być wyrażone w jednostkach energii. Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 r. w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego (Dz. U. z 2007 r. Nr 178, poz. 1252), które określają kryterium 417 m³/h, przesądzające o konieczności ujęcia danego odbiorcy w Planie ograniczeń (wyrażone w jednostkach objętości), nie zostało zaktualizowane w związku z wdrożeniem systemu rozliczeń opartego na jednostkach energii.

W związku z powyższym, na potrzeby przeliczenia kryterium 417 m³/h na jednostki energii, w Informacji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr 38/ 2014 w sprawie *opracowywania przez operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych oraz operatora systemu przesyłowego gazowego planów wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego* ujęto wartości graniczne określone w jednostkach energii (kWh/h) i odpowiadające ilości 417 m³/h w jednostkach objętości, dla poszczególnych rodzajów gazu ziemnego, przy których dany odbiorca powinien być ujęty w Planie ograniczeń. Wynoszą one odpowiednio:

- dla gazu ziemnego wysokometanowego grupy E: 4600 kWh/h,
- dla gazu ziemnego zaazotowanego podgrupy Lw: 3800 kWh/h,
- dla gazu ziemnego zaazotowanego podgrupy Ls: 3400 kWh/h.

4. Jak określa się ograniczenia poboru gazu w Planach ograniczeń ?

Ujęte w planach (Planach ograniczeń, o których mowa poniżej) ograniczenia określa się w stopniach zasilania od 2 do 10 dla odbiorców i punktów wyjścia z systemu gazowego, w których pobierają gaz ziemny.

5. Jak określa się poszczególne ograniczenia poboru gazu ziemnego w stopniach zasilania 2 – 10 ?

Sposób określania ograniczeń w stopniach zasilania od 2 do 10, ujęty został w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19.09.2007 r. w sprawie *sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego* (Dz. U. z 2007 r. nr 178, poz. 1252) – zwanym dalej „Rozporządzenie”:

Pierwszy stopień zasilania odpowiada wielkości maksymalnej mocy umownej, jaką może pobierać odbiorca w danym punkcie wyjścia z systemu gazowego na podstawie umowy sprzedaży lub umowy o świadczenie usług dystrybucji paliw gazowych lub umowy kompleksowej – nie jest ujmowany w Planach ograniczeń.

Drugi stopień zasilania odpowiada średniej godzinowej i dobowej ilości gazu ziemnego, jaką pobierał odbiorca w danym punkcie wyjścia z systemu gazowego w okresie od dnia 1 lipca roku poprzedzającego do dnia 30 czerwca roku, w którym został opracowany plan, chyba że istnieją technicznie uzasadnione przesłanki innego sposobu określenia 2 stopnia zasilania.

Stopnie zasilania od 3 do 9 określa się w planie jako wartości godzinowe i dobowe – pośrednie między stopniem zasilania 2 a 10 – zmniejszające się proporcjonalnie, chyba że istnieją technicznie uzasadnione przesłanki innej zmienności stopni zasilania, przy zachowaniu zasady stopniowej redukcji poboru gazu ziemnego między 2 a 10 stopniem zasilania.

Dziesiąty stopień zasilania odpowiada minimalnej godzinowej i dobowej ilości gazu ziemnego pobieranej przez odbiorcę w danym punkcie wyjścia z systemu gazowego, niepowodującej zagrożenia bezpieczeństwa osób ani uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych.

6. W jakiej formie wprowadzane są ograniczenia w poborze gazu ziemnego ?

Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego

części ograniczenia, biorąc pod uwagę znaczenie odbiorców dla gospodarki i funkcjonowania państwa, w szczególności zadania wykonywane przez tych odbiorców oraz okres, na jaki będą wprowadzane te ograniczenia.

7. W jaki sposób odbiorcy realizują ograniczenia w poborze gazu ziemnego ?

Ograniczenia są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów systemów przesyłowych gazowych lub operatorów systemów połączonych gazowych. Komunikaty o obowiązujących w najbliższych 12 godzinach stopniach zasilania oraz o przewidywanych na następne 12 godzin stopniach zasilania są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie I Polskiego Radia pomiędzy godziną 7⁵⁰ a 8⁰⁵ oraz 19⁵⁵ a 20¹⁰ i obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach. Komunikaty te mogą być również ogłaszane na stronach internetowych tych operatorów. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w radiowych komunikatach energetycznych, operator systemu przesyłowego gazowego lub operator systemów połączonych gazowych powiadamia odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub za pomocą innego środka komunikowania się, w sposób zwyczajowo przyjęty. Powiadomienia, o których mowa wyżej, obowiązują odbiorców w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w radiowych komunikatach energetycznych.

8. Czy przedsiębiorstwo energetyczne ponosi odpowiedzialność za skutki wprowadzonych ograniczeń ?

Przedsiębiorstwa energetyczne nie ponoszą odpowiedzialności za skutki wprowadzanych ograniczeń (art. 57 Ustawy o zapasach).

9. Komu podlega kontrola przestrzegania wprowadzonych ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

Przestrzeganie wprowadzanych ograniczeń w poborze gazu ziemnego podlega kontroli Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (art. 60 Ustawy o zapasach) – dalej „Prezes URE”.

10. Co grozi za niestosowanie się do ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

Na podstawie art. 63 ust. 1 pkt. 11 Ustawy o zapasach ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w poborze gazu ziemnego, podlega karze pieniężnej. Kary te stosuje się w zależności od ilości pobranego gazu ziemnego w okresie przekroczenia mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń. Obliczenie przekroczenia mocy ujęto w Ustawie o zapasach.

Karę pieniężną, o której mowa powyżej, wymierza Prezes URE w drodze decyzji, od której przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów. Karę pieniężną nie nakłada się, jeżeli od stwierdzenia naruszeń ustawy, w zakresie niedostosowania się do ograniczeń, upłynęły 3 lata.

II. PLAN WPROWADZANIA OGRANICZEŃ W POBORZE GAZU ZIEMNEGO (PLAN OGRANICZEŃ)

11. Czym jest Plan wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

Operatorzy systemów przesyłowych / dystrybucyjnych / połączonych gazowych lub przedsiębiorstwa pełniące funkcję operatorów są zobowiązani do opracowania planów wprowadzania ograniczeń, które określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru gazu ziemnego przez poszczególnych odbiorców przyłączonych do ich sieci, dla poszczególnych stopni zasilania. Operatorzy lub przedsiębiorstwa energetyczne, o których mowa powyżej, aktualizują corocznie plany wprowadzania ograniczeń i przedkładają je,

do dnia 15 listopada danego roku, Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do zatwierdzenia w drodze decyzji.

12. Jakie są główne podstawy prawne przygotowania Planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

- a) Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2014r poz. 1695 z późn. zm. oraz z 2016 r. poz. 266, 352, 1052) – zwana na potrzeby tego opracowania „Ustawą o zapasach”,
- b) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 r. w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego (Dz. U. z 2007 r. Nr 178, poz. 1252) – zwane na potrzeby tego opracowania „Rozporządzeniem”.

13. Jakie są etapy pracy nad Planem ograniczeń i współpracy PSG sp. z o.o. z odbiorcami w tym zakresie* ?

Etap	Termin	Czynność wykonywana przez PSG sp. z o.o.
1.	Co najmniej raz w roku	Aktualizowanie danych do osób upoważnionych ze strony Odbiorcy do kontaktu z PSG sp. z o.o. na wypadek możliwości wystąpienia sytuacji związanej z ograniczeniami w poborze gazu ziemnego
2.	Do 01 lipca każdego roku	Wysyłanie do Odbiorców przypomnienia o ustawowym obowiązku podawania (do 31 lipca) minimalnej godzinowej i dobowej ilości gazu ziemnego pobieranej przez odbiorcę w danym punkcie wyjścia z systemu gazowego, niepowodującej zagrożenia bezpieczeństwa osób ani uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i stanowiącej maksymalny pobór gazu w 10. stopniu zasilania.
3.	Do 31 lipca każdego roku	Otrzymywanie od Odbiorców odpowiedzi na pismo przypominające o obowiązku ustawowym, o którym mowa w pkt. 2 powyżej.
4.	Sierpień – listopad	Wyliczanie stopni ograniczeń na podstawie zapisów Rozporządzenia (sposób określania stopni opisano w pkt. 5 powyżej), wymiana informacji z Odbiorcami nt. prawidłowości określonych stopni, opracowanie Planu ograniczeń.
5.	Do 15 listopada każdego roku	Złożenie Planu ograniczeń do Urzędu Regulacji Energetyki.

*Należy zaznaczyć, iż w ciągu trwania roku kalendarzowego, może zaistnieć potrzeba opracowania kolejnej aktualizacji Planu ograniczeń, w trybie art. 155 KPA. W takiej sytuacji, wybrane etapy pracy nad Planem wykonywane są w innych, odpowiednich terminach i dotyczą tylko Odbiorców, których ww. aktualizacja dotyczy.

14. Jakie są obowiązki odbiorców w związku z tworzeniem Planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

Ograniczenia nie mają zastosowania do odbiorców gazu ziemnego w gospodarstwach domowych, natomiast odbiorcy objęci planami wprowadzania ograniczeń informują operatora lub przedsiębiorstwa energetyczne, do którego sieci są przyłączeni, do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości gazu ziemnego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi w 10. stopniu zasilania (por. pkt. 5 powyżej). Wartość ta może być weryfikowana przez autoryzowanych audytorów w dziedzinie energetyki przemysłowej, na zlecenie operatora.

15. Jakie są obowiązki operatora w związku z tworzeniem Planu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego ?

Operator systemu gazowego lub przedsiębiorstwo pełniące funkcję operatora systemu gazowego podaje do publicznej wiadomości pierwszą część planu w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej (www.psgaz.pl).

Informacje ujęte w drugiej części planu są przekazywane:

- odbiorcy w zakresie jego dotyczącym, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (o zatwierdzeniu Planu ograniczeń – przyp. PSG),
- przedsiębiorstwom energetycznym prowadzącym działalność gospodarczą polegającą na obrocie gazem, w formie wyciągu, w zakresie dotyczącym odbiorców danego przedsiębiorstwa, w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji Prezesa URE.

W/w operatorzy informują odbiorców o ustalonej dla nich w zatwierdzonym planie wprowadzania ograniczeń ilości poboru gazu ziemnego w poszczególnych stopniach zasilania. Wielkości te stają się integralną częścią umów sprzedaży, umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego oraz umów kompleksowych.

Zatwierdzone plany wprowadzania ograniczeń przekazywane są niezwłocznie, operatorowi systemu przesyłowego gazowego, a na jego wniosek operatorzy systemów dystrybucyjnych, systemów połączonych lub przedsiębiorstwa pełniące funkcję operatorów, przekazują mu dane dotyczące dobowych ilości poboru gazu ziemnego przez odbiorców objętych planami do 10. dnia każdego miesiąca.

III. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE PRZEZNACZONE TYLKO DLA PRZEDSIĘBIORSTW BĘDĄCYCH OPERATORAMI SYSTEMÓW DYSTRYBUCYJNYCH GAZOWYCH (DALEJ OSD)

- a) Jeżeli, będąc OSD przyłączonym do sieci PSG sp. z o.o., dany przedsiębiorca nie jest odbiorcą końcowym (w rozumieniu art. 3 pkt. 13a ustawy – Prawo energetyczne) lub dany przedsiębiorca jest odbiorcą końcowym w rozumieniu, o którym mowa powyżej, ale jednocześnie nie spełnia kryterium określonego w § 4. ust. 1. pkt. 1 Rozporządzenia (jako odbiorca końcowy wykorzystuje gaz ziemny na własne potrzeby lub do własnych urządzeń produkcyjnych w ilościach mniejszych niż 417 m³/h), wówczas ten przedsiębiorca nie powinien podlegać uwzględnieniu w Planie ograniczeń Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.
- b) Jeżeli, będąc OSD przyłączonym do sieci PSG sp. z o.o., dany przedsiębiorca jest odbiorcą końcowym (w rozumieniu art. 3 pkt. 13a ustawy – Prawo energetyczne) i jednocześnie spełnia kryterium określone w § 4 ust. 1. pkt. 1 Rozporządzenia (jako odbiorca końcowy wykorzystuje gaz ziemny na własne potrzeby lub do własnych urządzeń produkcyjnych w ilościach większych lub równych niż 417 m³/h), wówczas ten przedsiębiorca powinien podlegać uwzględnieniu w Planie ograniczeń Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o., ale jedynie w zakresie, w jakim jest odbiorcą końcowym, spełniającym warunki określone w § 4 ust. 1. pkt. 1 Rozporządzenia.

Aktualizacja: listopad 2016 r.

Opracowano w Departamencie Zarządzania Ruchem Sieci (obecnie Departament Transportu Gazu): lipiec 2014 r.